

Naturvernforbundet
Nittedal

Naturvernforbundet
Oslo og Akershus

Nittedal 25. april 2025

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

E-post: sfospost@statsforvalteren.no

Høringsuttalelse i sak 2024717600 – Søknad om tillatelse til drift av jordvaskeanlegg på Bondkall, gbnr 98/87 i Oslo kommune

Naturvernforbundet i Nittedal og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har følgende kommentarer til søknaden fra Frano AS på Franzefoss.

Sammendrag:

Dersom søknaden etterkommes, vil det være til ulempe for innbyggerne i Nittedal kommune både når det gjelder trafikk og forurensning. Anlegget er uheldig plassert og for stort. Det er høy risiko for at det oppstår trafikkorker, og at lastebiltrafikken blir en plage for befolkningen som jevnlig bruker Riksvei 4. På grunn av størrelsen og plasseringen i terrenget er risikoen for forurensning stor. Anlegget vil motarbeide prosjektet for å gjøre Oslofjorden mindre forurenset. Søknaden bør ikke innvilges.

For mange lastebiler og fare for trafikk-kork på Riksvei 4

Søknadsvedlegget om trafikkbelastningen bør oppdateres og trafikkbelastningen klargjøres bedre. Vurderingene er gjort på grunnlag av en transport av 300.000 tonn, men anlegget planlegges å øke til 500.000 tonn. Beregningene gjelder antall kjøretøy, men en tung lastebil og lastebil med henger tar mer plass og belaster Rv 4 mer enn en personbil.

Det er beregnet at det skapes en timetrafikk fra sør på inntil 7 kjøretøy per time i åpningstiden. For transport av 500 000 i stedet for 300 000 tonn, må tallet justeres til 12 biler sørfra per time. I tillegg må vi ta høyde for at lastebilene tar 2-4 ganger mer plass på veien, og er tregere ved av- og påkjøring til Rv4, enn personbiler. Omregnet til personbiler når det gjelder plass på veien må tallet multipliseres med 2 – 4, i gjennomsnitt 3, altså tilsvarende 36 ekstra personbiler per time sørfra.

Vi ber om at trafikkrapporten justeres slik at det tas høyde for at søknaden gjelder økning til 500 000 tonn, og for at lastebiler med og uten henger tar større plass på veien og beveger seg tregere enn personbiler. Det bør også gjøres oppdaterte trafikktegninger for vår- og høstsesong, og disse bør inkludere både antall personbiler, lastebiler med og uten henger, gående og syklende, og det bør gjøres beregninger for hva økt aktivitet betyr for Rv 4 i og utenfor rushtid, både i sør- og nordgående retning.

Vedlegget om trafikk er krevende å finne fram i. Vi ber om at tallene settes opp i en oversiktlig tabell som viser samlede tall for ulike kjøretøy, og at det framgår tydelig hva som er ny trafikk og nåværende trafikk. Det bør også framgå tall for gående og syklist i lav- og høysesong.

Vi frykter at det som beskrives som «at det kan oppstå korte perioder med kø», i praksis blir lengre perioder med kø, og at anlegget vil skape alvorlige trafikkpropper for folk som skal til og fra Oslo på jobb eller på oppdrag for næringslivet.

Teksten om trafiksikkerhet må også oppdateres. Det har skjedd to dødsulykker i 2024-2025 der lastebiler var involvert, og situasjonen for gående og syklist er langt fra ideell. Folk som bor i området, beskriver daglige nesten-ulykker. Veien oppleves allerede i dag som utrygg. De foreslåtte tiltakene synes utilstrekkelige.

Miljø – utslipp til vann, for høy risiko

Frano AS søker om utslipp til Tokerudbekken dersom det oppstår 20-årsflom eller driftsproblemer. Det er uklart og usikkert hvor ofte slike utslipp vil skje. En 20-årsflom kan komme flere år på rad, klimaendringene framover er uoversiktlige. I søknaden framgår det ikke hva som menes med driftsavbrudd, betyr dette planlagt vedlikehold eller feil i produksjonsmaskineriet?

Det framgår at flere tungmetaller (bla. arsen, bly, kadmium) og miljøfurensende stoffer (PAH, PCB, TBT) vil inngå i utslippene til Tokerudbekken. Ved flom vil forurensningen skylls videre nedover og kan med tiden ende i Oslofjorden. Tungmetaller påvirker hjernen og sentralnervesystemet hos mennesker og dyr, og miljøstoffene er bla. hormonforstyrrende. Det er ikke ønskelig å slippe disse stoffene ut i naturen, og slett ikke til en bekk som allerede i dag er beskrevet å ha svært dårlig økologisk potensial på grunn av miljøforurensende stoffer som bisfenol A og tungmetaller. Franzefoss og nærliggende områder (Ospelia og Skillebekk) er allerede forurensset i grunnen, slik det framgår av [Miljødirektoratets artikkel om dette](#) (zoom inn på kartet i artikkelen).

Det arrangeres jevnlig turer for å plukke spiselige nyttevekster langs Tokerudbekken. Episoder med forurensninger vil gjøre denne aktiviteten utrygg og ytterligere forringe gleden ved å bruke nærnaturen.

Dersom det skal etableres et vaskeanlegg som beskrevet i søknaden, må det sørges for at tungmetaller og miljøforurensende forbindelser samles opp fortløpende og leveres til godkjent anlegg fortløpende. Dette er ikke ivarettatt i søknaden.

Millioner investeres for tiden i Oslofjord-prosjektet for å gjøre fjorden mindre forurensset slik at fisk og annet fjordliv kan komme tilbake. Jordvaskeanlegget vil innebære at Oslofjord-satsingen motarbeides gjennom forurensning av bekker og elver, i søknaden omtalt som «resipienter».

Miljø – utslipp til luft: store støvplager allerede i dag

De som bor i nærheten av Franzefoss og de som starter friluftsturen her, plages allerede i dag av mye støv. Nærområdet er dekket av støv. Støvet kommer fra anleggsveiene, lagrede masser og ved lossing og lasting. Når det blåser, oppstår det som beboere i Holum skog / Gjelleråsen omtaler som støvtornadoer over anlegget. Det framgår ikke av søknaden at støvplagene skal bli mindre. Målinger omtales, men målinger vil ikke hjelpe på plagene. Det er positivt at massene skal vannes for å redusere støv. Dette er enkelt å gjøre. Hvorfor er det da i dag mye støv fra anlegget?

Vi etterlyser en helsevurdering av støvet fra Franzefoss med vurderinger basert både på dagens og framtidige utslipp. Asfaltstøv og planlagt mottak av feiestøv fra Oslos gater inneholder tungmetaller og andre miljøfarlige stoffer.

Miljø – støy og lys: forringer bokvalitet og folkehelse

Vi etterlyser støymålinger som er foretatt i de nærmeste boligområdene på Gjelleråsen, Vestli og Rommen. Tømming av lastebillass skaper mye støy. Anslagsvis opptil 20 tømminger per time betyr i praksis et sammenhengende høyt støynivå. Dette påvirker folkehelsen i boligområdene og reduserer også verdien av turområdene nær anlegget.

Anlegget går i dag 12 timer i døgnet. I den mørke årstiden kommer det sjenerende lys fra anleggsmaskinene. Dette kommer i tillegg til støy.

Andre forhold

Det sies i søknaden at anlegget skal ta imot masser fra Østlandsområdet. Dette er ikke nærmere definert, men østlandsområdet er et svært stort område – fra Halden i sør til Dombås i nord; Kongsvinger i øst og Skien-Porsgrunn i vest. Vi kan ikke se at det er en grunn til at et anlegg som ligger klemt inn mellom verdifull natur og boligområder på grensen mellom Nittedal og Oslo, skal ta imot masser fra hele eller store deler av Østlandsområdet. Mottak fra et stort område sannsynliggjør at vaskeanlegget vil øke kapasiteten også utover de planlagte 500 000 tonn.

Franzefoss ligger i et område hvor topografien medfører høy risiko for overvann/flom ved store nedbørsmengder, noe som innebærer ukontrollerte miljøskadelige utslipp.

Bånkall-området/Bondkall er ikke egnet for så store vaskanlegg som det Frano AS søker om.

Alternative plasseringer for slike vaskeanlegg bør utredes. Det er positivt at masser vaskes, renses og gjenbrukes. Oslo og andre byer i østlandsområdet står for en stor produksjon av forurensede masser. Det vil være naturlig at vaskeanlegg etableres mange steder på Østlandet, først og fremst for å redusere høy punktbelastning av miljøskadelige stoffer fra svært store anlegg som det Frano AS planlegger, og for å redusere antall kilometer som tunge lastebiler må kjøre for å laste og losse. Vi etterlyser en plan for slike vaskeanlegg i Østlandsområdet.

Dersom søknaden etterkommes, strupes Nittedal-trafikken av deponiaktiviteter. I nord har allerede NOAH Environment AS i Engadalen i Hakadal utvidet sitt mottak. Med etablering av et anlegg på Bondkall vil dalen preges av massetransport til og fra og mellom disse anleggene. Vi forstår at NOAH Environment AS betrakter det som lønnsomt å utvide virksomheten gjennom etablering av Frano AS. Men lokalisering av et slikt anlegg til Franzefoss medfører at en stor del av befolkningen må betale prisen i form av trafikkproblemer og forurensning av boligområder, nærmiljø og natur.

Vi mener at søknaden til Frano AS ikke bør etterkommes.

Hilsen

Naturvernforbundet i Nittedal
v/Hanna Hånes
styreleder

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
v/Håkon Eide Gundersen
daglig leder

Henvendelser:

nittedal@naturvernforbundet.no

hakong@naturvernforbundet.no

